

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
5291-11

meddelad i Stockholm den 10 maj 2013

KLAGANDE

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Box 210
641 22 Katrineholm

MOTPART

AA

Ombud: Jur.kand. Alexander Gyllensten
Proforma Juridisk Byrå AB
Ullstorp 179
243 93 Höör

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Jönköpings dom den 15 juni 2011 i mål nr 2496-10

SAKEN

Arbetslöshetsförsäkring

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 132937

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

BAKGRUND

AA studerade heltid på lärarprogrammet från och med höstterminen 2004 till och med höstterminen 2008. Våren 2009 arbetade han heltid som lärare samtidigt som han studerade på deltid. På grund av att den tidsbegränsade anställningen upphörde blev han därefter arbetslös och ansökte om arbetslöshetsersättning från och med den 4 augusti 2009. Han hade då för avsikt att fortsätta sina deltidsstudier på distans under höstterminen 2009 för att kunna avlägga lärarexamen.

Lärarnas arbetslöshetskassa avlog hans ansökan om arbetslöshetsersättning. Arbetslöshetskassan ansåg att AAs deltidsstudier inte var tillfälliga, att han i första hand skulle anses vara studerande tills studierna avslutades eller avbröts definitivt och att han inte kunde anses ha avslutat sina studier vid tidpunkten för ansökan om arbetslöshetsersättning.

AA överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Växjö som avlog överklagandet.

I det överklagade avgörandet biföll kammarrätten AAs talan och förklarade att han vid tidpunkten för sin ansökan var att anse som arbetssökande i första hand och att han uppfyllde de förutsättningar för ersättning som anges i 16 § 2 förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring, FALF, samt överlämnade målet till Lärarnas Arbetslöshetskassa för prövning av övriga förutsättningar för arbetslöshetsersättning. Kammarrätten anmärkte att det ur 10 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, ALF, och 16 § 2 FALF inte kan utläsas något krav på att sökanden för rätt till ersättning ska ha avslutat tidigare bedrivna studier innan deltidsstudier påbörjas, men att det däremot krävs att personen kan anses vara arbetssökande i första hand. Kammarrätten fann att AA vid tidpunkten för sin ansökan i första hand var att anse som arbetssökande och att han således kunde vara berättigad till arbetslöshetsersättning om förutsättningarna i 16 § 2 FALF var uppfyllda. Efter att ha bedömt att dessa förutsättningar var uppfyllda, konstaterade kammarrätten att det förhållandet att

det varit fråga om att avsluta en tidigare påbörjad utbildning inte föranledde någon annan bedömning.

YRKANDEN M.M.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, IAF, yrkar att förvaltningsrättens dom fastställs och anför bl.a. följande. Regeringen uttalade i förarbetena till den nu gällande lagen om arbetslöshetsförsäkring att rätten att studera under tid med arbetslöshetsersättning är en ren undantagssituation och att sådana studier bör vara tillfälliga. Det är därför viktigt vid bedömningen av ersättningsrätten efter en långvarig utbildning att klargöra om studierna är avslutade eller inte. Mot bakgrund av lagstiftningens uppbyggnad och angivna förarbetsuttalanden är 16 § 2 FALF avsedd att tillämpas för tillfälliga studier under arbetslösheten. AA var i slutet på en långsiktigt planerad utbildning och det är inte möjligt att tillämpa aktuell bestämmelse i denna situation. Det krävs att AA avslutar sin utbildning till lärare innan det kan bli fråga om någon rätt till arbetslöshetsersättning.

AA bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande.

En sökande som uppfyller kraven i 16 § 2 FALF måste anses var arbetssökande i första hand. Han uppfyller dessa krav eftersom deltidsstudierna inte har hindrat honom från att söka och ta ett heltidsarbete och han har intygat att han var beredd att avbryta studierna om de skulle hindra honom från att ta ett arbete.

Deltidsstudierna motsvarade marginellt mer än 7,5 högskolepoäng och han kunde bedriva studierna på distans och vid tidpunkter då det passade honom.

Föreskrifterna i 16 § 2 FALF, som får anses vara uttömmande, innehåller inget krav på att sökanden först ska ha avslutat tidigare heltidsstudier genom examen.

Det ligger i sakens natur att studier som när som helst kan avbrytas är tillfälliga.

Varken lagtexten, lagstiftningens uppbyggnad eller förarbetena ger stöd för

påståendet att det inte är möjligt att tillämpa 16 § 2 FALF när sökandens

deltidsstudier kan tillgodoräknas som en del av en långsiktigt planerad utbildning.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Den rättsliga regleringen m.m.

I 9 § ALF anges de grundläggande förutsättningarna för att en sökande ska ha rätt till ersättning vid arbetslöshet. Där framgår i huvudsak att den sökande ska vara arbetsför och oförhindrad att åta sig arbete för en arbetsgivares räkning, vara beredd att anta erbjudet lämpligt arbete samt vara anmäld hos arbetsförmedlingen och aktivt söka ett lämpligt arbete men inte kunna få ett sådant.

Av 10 § första stycket 1 ALF följer att arbetslöshetsersättning inte lämnas till en sökande som deltar i utbildning. Enligt tredje stycket meddelar regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskrifter om undantag från första stycket samt om de villkor för rätt till ersättning som i sådana fall ska gälla.

I äldre förarbeten anges att det i och för sig inte är fel att en arbetssökande tar tillvara den arbetslösa tiden för att förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden. Detta får emellertid inte innebära att den sökande engagerar sig i aktiviteter som inverkar menligt på hans eller hennes möjligheter att söka och snabbt anta ett ledigt arbete. Studier kan lätt komma att bli ett hinder om de inte är av helt ringa omfattning eller kan bedrivas under tid då de inte inkräktar på själva arbetssökandet. Studier, som när de har fullföljts förbättrar den sökandes möjligheter att få arbete, ska självfallet mötas positivt, men finansieringen av dem ska normalt vara skild från arbetslöshetsersättningen. Som huvudregel bör gälla att det inte ska vara tillåtet att uppbära arbetslöshetsersättning samtidigt med studier. Endast om det finns särskilda skäl bör detta vara möjligt. När det gäller deltidsstudier bör särskilda skäl kunna anses föreligga om studierna inte hindrar den arbetslöse från att söka och anta heltidsarbete. Normalt bör också kunna krävas att den sökande intygar att han eller hon är beredd att avbryta studierna om dessa inkräktar på möjligheterna att ta arbete (prop. 1987/88:114 s. 34–35).

Av 16 § 2 FALF följer att ersättning lämnas, under förutsättning att det tidigare arbetet inte upphörde på grund av studierna, till en sökande som bedriver studier på deltid, under förutsättning att studierna inte hindrar honom eller henne från att söka och ta ett heltidsarbete samt att han eller hon intygar att han eller hon är beredd att avbryta studierna om dessa kan hindra honom eller henne från att ta ett arbete.

Vid införandet av den nuvarande lagen om arbetslöshetsförsäkring anförde regeringen i förarbetena att det finns anledning att betona att rätten att studera under tiden med arbetslöshetsersättning är en ren undantagssituation och att sådana studier bör vara tillfälliga (prop. 1996/97:107 s. 101). Detta uttalande föranledde dock ingen ändring i nuvarande 16 § 2 FALF.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Enligt 10 § tredje stycket ALF meddelar regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskrifter om undantag från bl.a. huvudregeln om att arbetslöshetsersättning inte lämnas till en sökande som deltar i utbildning samt om de villkor för rätt till ersättning som i sådana fall ska gälla. Regeringen har meddelat föreskrifter med sådana villkor i 16 § 2 FALF.

Vid tidpunkten för sin ansökan om arbetslöshetsersättning uppfyllde AA de villkor som ställs upp i 16 § 2 FALF för att beviljas ersättning samtidigt som han bedrev studier på deltid.

IAF anser att det för rätt till arbetslöshetsersättning ska krävas att studierna är tillfälliga och att det inte är möjligt att bevilja ersättning med stöd av 16 § 2 FALF i slutet på en långsiktigt planerad utbildning.

Något rättsligt stöd för att ställa upp ytterligare villkor för rätt till arbetslöshetsersättning för den som bedriver studier på deltid utöver de som framgår av 16 § 2 FALF finns dock inte. Överklagandet ska därför avslås.

_____

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Mats Melin, Olle Stenman, Erik Nymansson och Elisabeth Rynning.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Emma Boman.